

Leo Trotskij: Fjärde världskongressens resolution om den franska frågan (2 december 1922)

Krisen i partiet och fraktionernas roll.

Kommunistiska Internationalens fjärde kongress noterar att vårt franska partis utveckling från parlamentarisk socialism till revolutionär kommunism försiggår utomordentlig långsamt. Förklaringen till detta kan inte alls sökas bland objektiva förhållanden, traditioner, arbetarnas nationella psykologi osv. Tvärtom bottnar det huvudsakligen i de icke-kommunistiska elementens direkta och understundom till och med ganska hårdnackade motstånd. Dessa element är fortfarande mycket starka inom partiets ledande kretsar och särskilt inom centern, den fraktion som till största delen innehaft ledningen alltsedan kongressen i Tours.

Huvudorsaken till den akuta kris, som partiet för närvarande genomgår, ligger i den obeslutsamma och vacklande passiva politik som förts av centerns ledande element, då de inför partiorganisationernas trängande krav söker vinna tid och på så sätt döljer den direkta sabotagepolitiken i fråga om fackföreningarna, enhetsfronten, partiorganisationerna m. m. Den tidsfrist, som de ledande center-elementen på detta sätt vann, var en tidsförlust för det franska proletariats revolutionära utveckling.

Kongressen ålägger internationella exekutivkommittén att med yttersta uppmärksamhet följa det franska kommunistpartiets inre verksamhet, och genom att stödja sig på den obestridda proletära och revolutionära majoriteten befria partiet från inflytandet från de element som utlöst krisen och hela tiden fördjupar den.

Kongressen tillbakavisar själva tanken på en splittring. Det finns inget i partiets läge som kräver en splittring. Den överväldigande majoriteten av partimedlemmarna är troget och ärligt hängivna kommunismens sak. Det är bara en bristande klarhet i partiets teori och medvetande som har tillåtit de konservativa, centristiska och halvcentristiska elementen att frambesvärja denna argisinta förvirring och frambringa fraktioner. En fast och ständig strävan att klargöra för hela partiet det väsentliga i stridsfrågorna kommer att samla den överväldigande majoriteten av partimedlemmarna och framför allt dess proletära massor på grundval av fjärde kongressens beslut. Vad de element beträffar, som anslutit sig till partiet, men genom hela karaktären av sina tankar och sin livssyn hänger fast vid det borgerliga samhällets seder och bruk och därför är ur stånd att förstå den verkligt proletära politiken eller att underordna sig den revolutionära disciplinen, så är deras avlägsnande ur partiet en oundgänglig förutsättning för dess tillfrisknande, sammanhållning och aktionsduglighet.

Arbetarklassens kommunistiska förtrupp behöver naturligtvis också de intellektuella, som ställer sina teoretiska kunskaper och sin agitatoriska och litterära förmåga till den kommunistiska organisationens förfogande. Men den behöver dem endast på ett villkor, nämligen att dessa element grundligt och oåterkalleligt har brutit med den borgerliga miljöns seder och bruk samt bränt alla broar bakom sig till den samhällsklass varifrån de utgått, och att de varken gör anspråk på privilegier eller fordrar undantagsställning för sig, utan underkastar sig partidisciplinen precis som alla andra vanliga partimedlemmar. De intellektuella, som i Frankrike i stor omfattning ansluter sig till det kommunistiska partiet såsom diletteranter eller karriärister, har gjort partiet ofantligt skada, vanställer dess revolutionära prägel och komprometterar det i de proletära massornas ögon samt hindrar det därigenom från att vinna arbetarklassens förtroende. Partiet måste till varje pris hänsynslöst rensas från dylika element och i framtiden hålla dörren stängd för dem.

Det bästa sättet att nå detta mål är att företa en allmän nyregistrering av partimedlemmarna under övervakning av en särskild prövningskommitté som består av arbetare med oförvitlig partimoral.

Kongressen konstaterar, att det av internationella exekutivkommittén företagna försöket att mildra krisens verkningar på organisationens område genom att inrätta ett ledande organ på grundval av lika antal medlemmar ur de båda huvudfraktionerna centern och vänstern, strandade genom centerns motstånd under inflytande av dess konservativa element. Dessa får alltid majoriteten inom centern varje gång den riktar sig mot vänstern.

Kongressen anser det nödvändigt att göra klart för alla medlemmar i det franska kommunistpartiet, att internationella exekutivkommitténs bemödanden att återupprätta det tidigare samförståndet mellan huvudfraktionernas ledare endast hade till syfte att underlätta arbetet för partikongressen i Paris, och på intet sätt utgjorde något inkräktande på kongressens rättigheter såsom det franska kommunistpartiets högsta organ.

Kongressen anser det vidare av behovet påkallat att konstatera, att oavsett vilka delvisa misstag vänstern har begått, så har den, såväl före som under partikongressen, i allt väsentligt bemödat sig om att genomföra Kommunistiska Internationalens politik, och att den i den revolutionära rörelsens viktigaste frågor – i fråga om enhetsfronten och fackföreningarna – har intagit en riktig ståndpunkt i motsats till centern och gruppen Renault.

Kongressen uppmanar enträget alla verkligt revolutionära och proletära element, vilka utan tvivel utgör den stora majoriteten inom centern, att sätta stopp för de konservativa elementens hämmande linje och förena sig med vänstern i gemensamt arbete. Samma sak gäller även den tredje största fraktionen, som fört en särskilt skarp och uppenbart oriktig kamp mot enhetsfrontspolitiken.

Den yttersta vänstern

När den så kallade Seine-federationen avskaffade den federativa karaktären på sin organisation, så tillbakavisade den därigenom samtidigt den så kallade yttersta vänsterns uppenbart felaktiga ställningstagande. Men den sistnämnda ansåg sig ändå i form av kamraterna Heines och Laverignes kunna ge medborgare Delplanque ett ”bundt mandat”, som förpliktade honom att avhålla sig från att rösta i någon fråga och inte acceptera några som helst förpliktelser. Detta handlingssätt från nämnda representanters sida vittnar om deras fullkomliga oförståelse för Kommunistiska Internationalens väsen och anda.

Den demokratiska centralismens principer som ligger till grund för vår organisation utesluter fullkomligt varje möjlighet till ”bundna mandat”, vare sig det gäller federala eller nationella eller internationella kongresser. Kongressen har bara någon mening i den mån de lokala, nationella eller internationella organisationernas kollektiva beslut kommer till stånd på grundval av en fri diskussion och fria beslut för alla delegater. Det är alldeles tydligt att diskussioner och utbyte av erfarenheter och argument under kongresserna blir fullständigt meningslösa om delegaterna på förhand är fastlåsta genom bundna mandat.

Brottet mot grundprinciperna för Kommunistiska Internationalens organisation blir i föreliggande fall ännu värre genom denna grupps vägran att gentemot Internationalen anta några som helst ”förpliktelser”, som om själva anslutningen till Internationalen inte förpliktigar alla medlemmar en ovillkorlig disciplin och att praktiskt genomföra alla fattade beslut.

Kongressen uppmanar centralkommittén i vårt franska parti att på ort och ställe studera hela denna incident och dra alla erforderliga politiska och organisatoriska slutsatser.

Fackföreningsfrågan

De beslut som kongressen fattat i fackföreningsfrågan innebär vissa formella och organisatoriska eftergifter, som ska göra det lättare för partiet att närma sig de fackliga organisationerna och de fackligt organiserade massorna, som ännu inte godtar de kommunistiska uppfattningarna. Men det vore en fullkomlig vantolkning av innebörden i dessa beslut, om man ser dem som ett godkännande

av en politik av facklig passivitet, som hittills varit förhärskande inom partiet och som än i dag företräds av många partimedlemmar.

De tendenser som i denna fråga representeras av Ernest Lafont, står i fullkomlig och oförsonlig motsättning till arbetarklassens revolutionära uppgifter liksom till hela kommunismens uppfattning. Partiet har varken till avsikt eller vill upphäva fackföreningarnas autonomi, men det är dess plikt att obevekligt avslöja och brännmärka alla de av deras medlemmar, som kräver självbestämmanderätt för sitt nedbrytande, anarkistiska arbete inom fackföreningarna. I denna betydelsefulla fråga skall Internationalen ännu mindre än på något annat område tolerera några vidare avvikelser från den kommunistiska linjen, både ur internationellt praktisk och teoretisk synpunkt.

Lärdomarna av strejken i Le Havre

Trots sin lokala karaktär är strejken i Le Havre ett osvikligt vittnesbörd om det franska proletariats växande kampduglighet. Den kapitalistiska regeringen besvarade strejken med mord på fyra arbetare, som om den velat skynda sig att ånyo visa de franska arbetarna att de bara kan erövra statsmakten och tillintetgöra det kapitalistiska slaveriet till priset av den hårdaste kamp, genom den allra största hängivenhet och självuppoffring samt otaliga offer.

Om det franska proletariats svar på arbetarmorden i Le Havre har varit alldeles otillräckligt, så ligger skulden här till icke blott hos det förräderi som sedan länge varit regel från de oliktankande och reformistiska fackföreningarnas sida, utan också på den fullkomligt oriktiga handlingslinje som CGTU och det franska kommunistpartiet drivit. Kongressen anser det nödvändigt att närmare gå in på dessa frågor, eftersom de ger oss ett talande exempel på ett radikalt felaktigt sätt att närma sig de revolutionära uppgifterna.

Genom att på ett principiellt felaktigt sätt skilja upp proletariats klasskamp i två från varandra förment oavhängiga områden, det ekonomiska och det politiska, misslyckades partiet även denna gång att ta några självständiga initiativ, och inskränkte sig till att stödja CGTU, som om den kapitalistiska regeringens mord på de fyra proletärerna var en rent ekonomisk händelse och inte en politisk tilldragelse av största betydelse. Vad nu CGTU beträffar så proklamerade den under påtryckningar från Paris' byggnadsarbetare dagen efter arbetarmorden i Le Havre, det vill säga på en söndag, en proteststrejk nästa tisdag! De franska arbetarna fick på många orter inte ens reda på själva faktum att arbetare mördats i Le Havre, långt mindre då om uppropet till generalstrejk.

Under sådana omständigheter var generalstrejken på förhand dömd att misslyckas. Det råder inget tvivel om att CGTU även i detta fall återigen anpassat sin politik efter de anarkistiska elementen, vilka är obotligt främmande för förståelsen av revolutionära aktioner och hur de förbereds och som i stället för revolutionär kamp endast förelägger sina små grupper revolutionära upprop, utan att bry sig om att se till att de genomförs i handling. Partiet å sin sida kapitulerade stillatigande inför CGTU:s uppenbart felaktiga åtgärd, i stället för att vänskapligt men bestämt söka förmå CGTU att skjuta upp proklamerandet av strejken, för att därigenom vinna tid för massagitation.

Den första plikt, som både partiet och CGTU borde haft inför denna den franska borgarklassens avskyvärda förbrytelse, borde ha varit att ofördröjligen mobilisera tusentals av de bästa parti- och fackföreningsagitorerna både i Paris och i landsorten för att klargöra betydelsen av händelserna i Le Havre för arbetarklassens mer underutvecklade delar och förbereda arbetarmassorna på protest- och motståndsaktioner. Partiet var i detta fall förpliktigt att utfärda ett upprop i flera miljoner exemplar om förbrytelsen i Le Havre till Frankrikes arbetare och bönder.

Partiets centralorgan skulle dagligen ha konfronterat reformisterna, socialisterna och syndikalisterna, med följande fråga: "Vilken kamp föreslår ni som svar på arbetarmorden i Le Havre?" Och partiet borde å sin sida i samförstånd med CGTU ha fört fram tanken på en generalstrejk, utan att därvid på förhand fastställa datum för när den skulle börja och hur länge den skulle pågå, utan låta

det bero på utvecklingen av agitationen och rörelsen i landet. Det skulle på varje arbetsplats och i varje stadskvarter, i varje stad och distrikt ha försökt skapa provisoriska protestkommittéer, i vilka kommunisterna och de revolutionära syndikalisterna skulle ha dragit med medlemmar eller representanter för de lokala reformistiska organisationerna.

Endast en sådan planmässig, samlad, och allt omfattande, entusiastisk och oförtruten kampanj kunde, om den förts under en hel vecka eller längre, ha kulminerat i en mäktig, imponerande massrörelse i form av en stor proteststrejk, talrika gatudemonstrationer, etc. Ett varaktigt resultat av en sådan kampanj hade i varje fall blivit att partiet och CGTU hade stärkt sina förbindelser, sin auktoritet och sitt inflytande bland massorna, att det hade skett ett ömsesidigt närmande mellan de två organisationerna i deras revolutionära verksamhet och att de närmast sig den del av arbetarklassen som ännu i dag följer reformisterna.

Den så kallade generalstrejken den 1 maj 1921, som de revolutionära elementen inte hann att förbereda och som reformisterna saboterade på ett brottsligt sätt, utgjorde en vändpunkt i Frankrikes inre liv, i det den försvagade proletariatet och stärkte borgarklassen. Den ”allmänna proteststrejken” i augusti 1922 var i grund och botten ett nytt förräderi från högerfalangens sida och nya felgrepp av vänstern. Internationalen uppmanar på det allvarligaste de franska kamraterna – inom vilken grupp av den proletära rörelsen de än arbetar – att ägna den allra största uppmärksamhet åt frågan om massaktioner, att omsorgsfullt studera metoderna och betingelserna för dessa, att ägna en uppmärksam kritisk granskning åt de fel som deras organisationer begått i varje enskilt fall, och in i minsta detalj förbereda även blotta möjligheten av massaktioner genom en långvarig och omfattande agitation, och anpassa parollerna till massornas kampberedskap och stridsförmåga.

De reformistiska ledarna stöder sig under sina förrådiska handlingar på hela den borgerliga ”allmänna opinionens” råd, anvisningar och påpekanden; de är oupplösligt förenade med borgarklassen. Revolutionära fackföreningskämpar, som ej kan undgå att tills vidare vara en minoritet inom fackföreningarna, kommer att begå allt färre fel, ju mer partiet som sådant ägnar större uppmärksamhet åt arbetarrörelsens samtliga frågor, omsorgsfullt studerar alla förhållanden samt genom sina medlemmar ställer förslag till fackföreningarna, som är noga anpassade efter situationen i dess helhet.

Frimureriet, Förbundet för mänskliga rättigheter och den borgerliga pressen

Frimureriets oförenlighet med socialismen var erkänd redan av de flesta partierna i Andra Internationalen. Italiens socialistiska parti uteslöt år 1914 frimurarna ur sina led, och denna åtgärd var otvivelaktigt en av orsakerna till att detta parti under kriget kunde föra en oppositionspolitik, under det att frimurarna i sin egenskap av Ententens verktyg talade för Italiens ingripande i världskriget.

Om Kommunistiska Internationalens andra kongress i villkoren för anslutning till Internationalen ej särskilt framhållit frimureriets oförenlighet med kommunismen, så var det på grund av att denna princip redan fastslagits i en särskild resolution som enhälligt antogs av kongressen.

Det på fjärde kongressen helt oväntat påtalade faktum att ett stort antal franska kommunister är medlemmar av frimurareloger, är i Kommunistiska Internationalens ögon ett slående, men också beklagligt bevis på att vårt franska parti inte bara bevarat reformismens, parlamentarismens och patriotismens periods psykologiska arv, utan också på att det upprätthåller rent materiella och för partiets ledning överhuvudtaget mycket komprometterande förbindelser med den radikala borgarklassens hemliga institutioner.

Och samtidigt som proletariatets kommunistiska förtrupp samlar alla sina krafter för en skoningslös kamp mot alla grupperingar och organisationer i det borgerliga samhället och för proletariatets diktatur, upprätthåller talrika ansvariga funktionärer, deputerade, journalister, ja till och med parti-styrelsemedlemmar nära förbindelser med fiendens hemliga organisationer!

Särdeles nedslående är att varken partiet i sin helhet eller en enda av partiets tendenser dragit fram

denna fråga efter Tours, trots att den stod så klar för hela Internationalen. Först fraktionsstriderna har fört denna sak i hela dess hotande betydelse till Internationalens kännedom.

Internationalen anser det oundgängligt nödvändigt att dessa komprometterande och demoraliserande förbindelser mellan kommunistpartiets ledare och borgarklassens politiska organisationer en gång för alla avbryts. Det franska proletariats heder fordrar att det rensar alla sina klassorganisationer från element som samtidigt vill tillhöra båda lägren.

Kongressen ger franska kommunistpartiets centralkommitté i uppdrag att före den 1 januari 1923 göra slut på alla förbindelser mellan partiet och frimurarna vare sig det gäller enskilda partimedlemmar eller grupper. Varje kommunist som än i dag tillhör frimurarna och ej före den 1 januari 1923 öppet meddelar sin organisation genom meddelande i partipressen om att de fullkomligt brutit med frimurarna, ställer sig därigenom själv automatiskt utanför det kommunistiska partiet och förverkar för alltid rättigheten att åter ansluta sig till detsamma. Hemlighållande av tillhörighet till frimurarorden kommer att anses liktydigt med att en fientlig spion trängt in i partiet och vederbörande skall brännmärkas inför hela proletariats.

Bara själva medlemskapet i en frimurarloge, likgiltigt huruvida man därmed fullföljer ett materiellt, karriär- eller annat förkastligt syfte, vittnar om en ytterst otillräcklig utveckling av vederbörandes kommunistiska klassmedvetande och klasskänsla. Fjärde kongressen anser därför att de kamrater som tills nu tillhört en frimurarloge och just har brutit med den, under en tid av två år inte kan ha rättighet att bekläda någon viktig befattning inom partiet. Endast genom ett ivrigt arbete för revolutionens sak som vanliga medlemmar kan dessa medlemmar återvinna fullt förtroende och rätten att inneha poster inom partiet.

I betraktande av att "Förbundet för försvar av mänskliga och medborgerliga rättigheter" till sitt väsen är en organisation för borgerlig radikalism, att den använder sina sporadiska aktioner mot den ena eller andra orättvisan för att sprida illusioner och fördomar om den borgerliga demokratin och framför allt emedan den i alla avgörande och viktiga fall, såsom exempelvis under världskriget, förbehållslöst ställer sig bakom det i statsform organiserade kapitalet, anser fjärde kongressen att medlemskap i "Förbundet för mänskliga rättigheter" (*La Ligue des Droits de l'Homme*) är helt oförenligt med sitt kall som kommunist och står i gräll motsättning till den kommunistiska världsåskådningens mest elementära principer. Kongressen uppmanar alla partimedlemmar, som är anslutna till detta förbund, att senast den 1 januari 1923 utträda ur detsamma och informera partiorganisationen om detta och samtidigt ge meddelande därom i pressen.

Kongressen uppmanar det franska kommunistpartiets centralkommitté:

- a) att genast publicera ett upprop till hela partiet, vilket klargör betydelsen av och innebörden i denna resolution;
- b) att vidtaga alla åtgärder, som följer av detta beslut, för att säkerställa att partiet rensas från frimurare och utan varje eftergift eller underlåtenhet avbryter alla förbindelser med "Förbundet för mänskliga och medborgerliga rättigheter" före den 1 januari 1923. Kongressen uttalar sin tillförsikt, att centralkommittén under detta sitt rensningsarbete kommer att få stöd från en övervägande majoritet av partimedlemmarna, oavsett vilken fraktion de tillhör.

Partiets centralkommitté ska uppställa listor på alla kamrater i Paris eller landsorten, som trots att de är anslutna till kommunistiska partiet och till och med innehar olika även ansvariga poster samtidigt medarbetar i den borgerliga pressen. Den skall uppmana dessa element att före den 1 januari 1923 definitivt och oåterkalleligt välja mellan de borgerliga pressorganen för massornas korrumpning eller den proletära diktaturens revolutionära parti.

Partiets kandidater

För att ge partiet en verkligt proletär karaktär och ur dess led avlägsna de element, som bara ser det som ett medel att komma in i parlamentet, i kommunala representationer och så vidare, är det nödvändigt att slå fast som en okränkbar regel, att nio av tio kandidater på de listor som partiet för fram vid valen ska vara kommunistiska arbetare som ännu är kvar på arbetsplatsen eller i fabriken, samt bönder. Representanter för de så kallade fria yrkena ska vara strikt begränsade till antalet och inte få vara mer än en tiondel av partiets hela kandidatantal på partiets vallistor. Därvid måste kandidater som tillhör de fria yrkena väljas med särskild noggrannhet (en speciell kommission som huvudsakligen består av proletärer ska noga kontrollera deras politiska meriter, deras samhällsliga förbindelser, deras trohet och hängivenhet för proletariatets sak).

Endast under sådana förutsättningar kommer de kommunistiska deputerade, stadsfullmäktige, provinsialrådsledamöterna och borgmästarna att upphöra att vara någon yrkeskast, som bara har svaga förbindelser med arbetarklassen, och istället bli verktyg i den revolutionära masskampen.

Den kommunistiska kampen i kolonierna

Den fjärde världskongressen fäster ånyo uppmärksamheten på den utomordentliga betydelsen av det kommunistiska partiets riktiga och systematiska arbete i kolonierna. Partiet fördömer skarpt den kommunistiska sektionens i Sidi-bel-Abbès (Algeriet) ställningstagande, som under pseudomarxistiska fraser försöker dölja en ren slavägarståndpunkt som i grund och botten stöder det franska kapitalets imperialistiska herravälde över sina kolonislavar. Kongressen är av den uppfattningen, att vår verksamhet i kolonierna inte får stödja sig på dylika av kapitalistiska och nationalistiska fördomar genomsyrade element, utan på de bästa elementen bland de infödda själva och i främsta rummet på den infödda proletärungdomen.

Endast en oförsonlig kamp av det kommunistiska partiet i moderlandet mot det koloniala slaveriet och ett systematiskt revolutionärt arbete från partiets sida i själva kolonierna förmår försvaga de förtryckta koloniala folkens ultra-nationalistiska elements inflytande på arbetarmassorna, väcka dessa arbetarmassors sympati för det franska proletariatets sak och därmed beröva det franska kapitalet möjligheten att vid revolutionära proletära resningar använda de infödda i kolonierna som kontrarevolutionens sista reserver.

Den internationella kongressen uppmanar det franska partiet och dess centralkommitté att för framtiden ägna både kolonifrågan och propagandan i kolonierna en avsevärt större uppmärksamhet, och tilldela den koloniala frågan och propagandan i kolonierna mycket mera kraft och resurser; och i synnerhet upprätta en speciell permanent byrå ansluten till centralkommittén, med ansvar för arbetet i kolonierna, och till denna byrå dra representanter för de inhemska kommunistiska organisationerna.

(Ursprungligen utgivet på Frams förlag 1923 som en del av dokumenten från Tredje internationals fjärde kongress (1922). Här bearbetad och delvis nyöversatt från engelska av Göran Källqvist.)